

მანი ზაქათიანი წლიურად—2 მ. 50 კ. ნახევარი წლით—1 მ. და 25 კაპ. 1 თვით 25 კაპ.

თითო ნომერი 5 კაპ.

განცხადებათა ფასი: პირველი გვერდზე პეტრის სტრიქონი 15 კ. უკანასკნელ გვერდზე—10 კაპ. ტექსტის შუაგულს—20 კაპ. სამგლოვარიო ბანტხადების ერთხელ დაბეჭდვა—3 მან.

თუშუ

ს ა ჯ ო ლ ი ტ ი კ ო დ ა ს ა ლ ი ტ მ რ ა ტ უ რ ო გ ა ზ ე თ ი . გ ა მ ო დ ი ს ო რ შ ა ბ ა თ ო ბ ი თ

128 ნომერთან ერთად დაურეგდა „თემის“ წლიურ სულისმომწერლებს პირველი ზრემა ს. აბაშელის ლექსთა კრებული „მზის სიცილი“.

თბილისში მცხოვრებმა ხელისმომწერებმა უნდა მიმართონ წიგნის მისაღებად პირდაპირ გაზეთის კონტორას 10—1 საათ: დილით, ხოლო თბილისის გარეშე ხელისმომწერებმა უნდა მოიკითხონ პრემია ფოსტაში.

ქ. ქუთაისის ხელისმომწერებმა უნდა მოიკითხონ პრემია „იმერეთის“ კონტორაში ის. კვიტარძისთან.

ახალი კლუბი

საზაფხულო სადგომი

ორშაბათს, 26 ივნისს, და პარასკევს 28 ივნისს გაიმართება

ჩვეულებრივი სოჯახო საღამო

სინმატოგრაფიის საშუალებით აჩვენებენ საინტერესო სურათებს. — „ახალი კლუბი“ სიმედიანი ორკესტრი დაუკრავს სხვადასხვა მუსიკალურ პიესებს.

დასაწყისი ხალამოს 8½ საათზე

მიხეილ ნაკაიძე

ამჟამად ბავშვებს საშუალო სასწავლებლის დაბალ კლასებში.

მისამართი: გუგუის ქუჩა, სახლი № 40; ბინა: № 5; 8—12 საათამდე დილით, 6—7 საღამომზე.

თბილისი, 24 ივნისი.

დღეს უკანასკნელი საერთო სხდომა დანიშნული თბილისში მოწვეულ სრულყოფილ რუსეთის ბუნებისმეტყველთა და გეოგრაფთა კრებისა.

მთელი წამუშევარი კრებისა, რასაკვირველია, დღეს იქნება გათვალისწინებული და ნამდვილი სახე ამ უჩვეულო მოვლენისათვის მთლიან დღეს გამოჩნდება.

მაგრამ არის ნიშნები, რომელიც ნებას გვაძლევს ახალიც ვთქვათ ზოგი რამ, რის მოწვევაც ვაძლევთ.

როგორც უკვე ვწვდით ამას წინადა, ამ კრების დღი მნიშვნელობა აქვს ჩვენი ქვეყნისათვის. გარდა იმისა, რომ ჩვენი სამშობლოს ბუნების შესწავლა წინ წაიწეოს, რაც უნდა იყოს, ის აუარებელი უცხო ხალხი, რომელიც ეწვია ჩვენს დედა-ქალაქს, ამის შემდეგ უფრო ახლო გაიცნობს ჩვენს ქვეყანას. რამდენიმე პროფესორმა უკვე გამოთქვა კიდევ თავის აზრი: ჩვენ სულ სხვა წარმოდგენა გვქონდა საქართველოსა და კავკასიისაზე, სასამოვნო დიმილი, რომელიც უჭირდა მათ სახეზე, ამტკიცებდა, რომ წინააღმდეგი წარმოდგენა ჩვენთვის არაფერს სასიხარულოს შეიცავდა და მათთვის, მეცნიერებისათვისაც, არაფერს, სასახელოს, რადგანაც აკამდინა კარგად უნდა ჰქონოდათ შესწავლილი ჩვენი ქვეყანა იმპერიის სხვა კუთხეებთან ერთად.

სამაგიეროდ და სამუხარად კრებაზე ჩვენს შესახებ საწყენი სიტყვებიც კი მოვიხსენიებთ.

გეოგრაფიის სექციის და გეოგრაფიულ საზოგადოების საერთო სხდომაზე, პროფ. თალიცკა და მოხელე-გეოგრაფი სოსნოვისკი, რომელიც ლაპარაკობდნენ ბუნების სხვადასხვა ძველთა (თვალსაჩინო ადგილების, იშვიათი მცენარეების, ხეების, და სხვ.) დაცვის შესახებ სრულებით მოუხმდებოდა, შესაძლებელია, გულმოდგინებით, კავკასიის მკვიდრი კულტურა-მხილველი ხალხად აღიარეს.

სწორედ საკვირველი ამბავია!.. თუ გეოგრაფიაში, როგორც ეს აღიარა იმ

სხდომაზე გერმანელმა პროფესორმა ფონ-კონიგსმა, მხოლოდ ახლახან შეუდგნენ ბუნების ძველთა დაცვის საქმეს და რუსეთშიც მას წაჰბად, სინამდვილე, რომ სწორედ ასეთსავე „კულტურა-მოკლებულ“ ხალხს უცხოვრია იქ; თორემ დაცვა განა საკირო შეიქნებოდა?

მაშ, რად დასკირდათ მართა კავკასიის მკვიდრთა უკულტურო ხალხად მონათვლა?

აი რა ულოლიკობაა შეიძლება მიიყვანოს ტენდენციურმა ფიქრმა მკვლევარი!.. მერე განა ტყეების განადგურება, მართლაც, უტყუარი მაჩვენებელია ხალხის უკულტურობისა?

ჩვენ კარგად გვახსოვს, ათი-თორმეტი წლის წინად გამოცემული მ. ენგელსის დღის ერთი საყურადღებო წიგნი „მიწისმოქმედების შესახებ წერილები“, სადაც პატრიკეშული აგროარი ამტკიცებდა, რომ რუსეთის გლეხობა იმდენად კი არ ანადგურებს ტყეებს, რომ კულტურისა არა გაუგებარა, არამედ იმდენად, რომ მას არავითარი საშუალება არა აქვს ინტენსიური მეურნეობა დაიწყოს და უნებლიედ ადგილი გზით მიისწრაფვის და აფართოვებს ტრის გაჩენით სახნავ ადგილებსაო.

დიდი! მეცით საშუალება გლეხობას, მუშახალხს, საშუალება თავის მცირე მეურნეობა რიგისად მოაწყოს, გაავრცელებს მათ შორის სამშობლო ენის საშუალებით მეცნიერული ცოდნა და შემდეგ ილაპარაკეთ მის უკულტურობაზე.

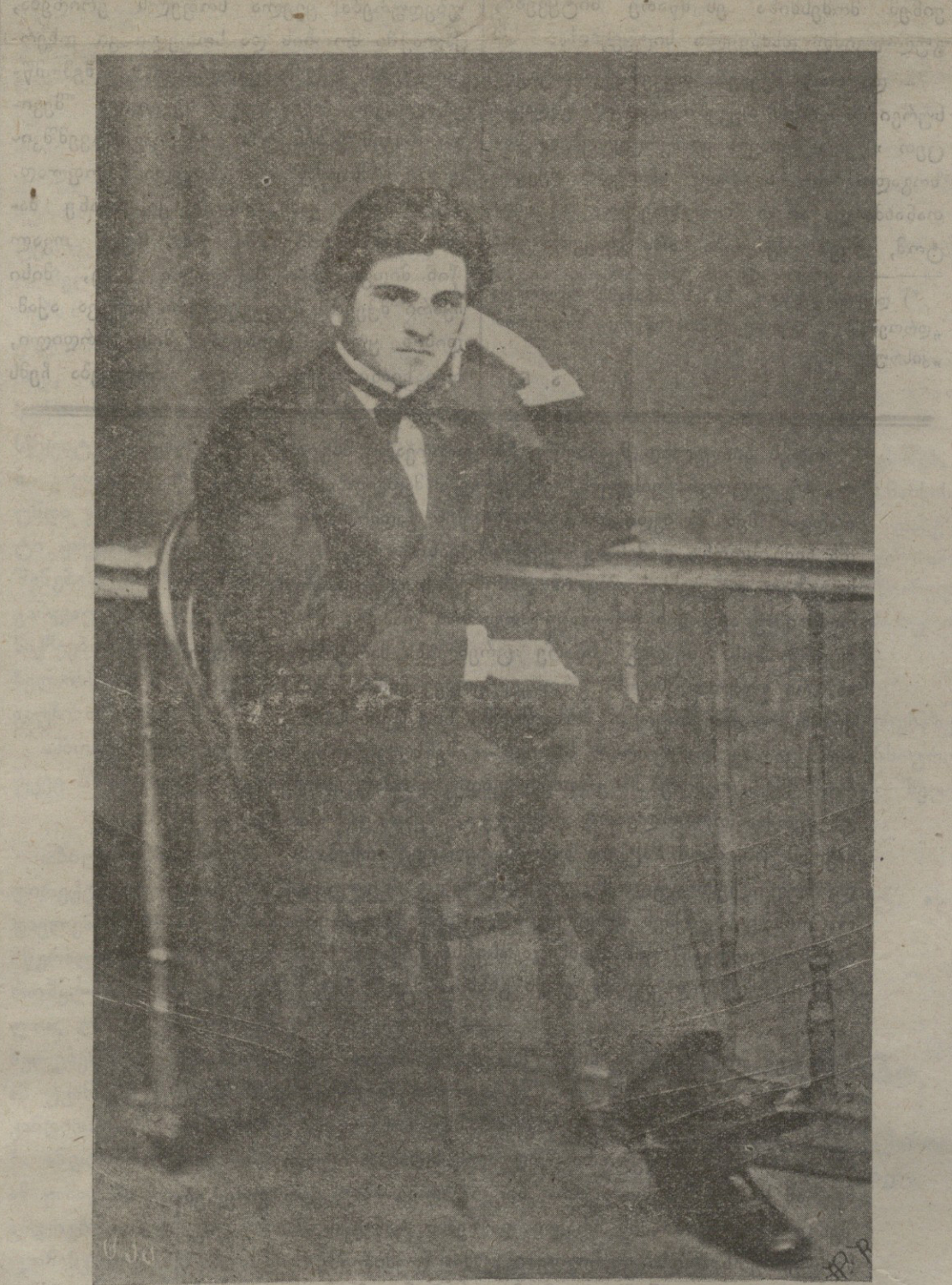
მერე ისიც უნდა გავახსენოთ. მომხსენებელთა, რომ მათ შორისაც მოიტყებნენ ისეთი პირი, რომელიც ჩვენს ხალხს ძალიან მაღლა აყენებს კულტურის მხრივ.

ამ რამდენიმე წლის წინად სამეურნეო საზოგადოებაში, როდესაც ლაპარაკი იყო აღმართული იმ კანონის შემოღების შესახებ, რომლის ძალითაც ქიზინა, საქონდელს ათმეფენ პატრონს მისაკლელად და ზარალის ასანაზღაურებლად საფას აძლევდნენ, თბილისის ობსერვატორიის ერთ-ერთმა გაზეთმა ბ. ფიგუროვსკიმ, დღევანდელ კრების წევრმა, პირდაპირ განაცხადა, რომ საქართველოში მოსახლე ხალხი კულტურის მხრივ იმდენად მაღალ საფეხურზე სდგას, რომ კანონის შემოღება ადვილია, ის შიდა რუსეთის გლეხობასავე მათი ძალადობის არ გაუწევს ამ კანონის აღსრულებასა და შეგნებულად დაემორჩილებოდა ბელს.

Adrese
Telegraphique
S
SANTAS
Adress
Telegramme
SANTAS
Tiflis

КАВКАЗСКОЕ ТОВАРИЩЕСТВО
ТОРГОВЛИ
АПТЕКАРСКИМИ ТОВАРАМИ
ВЪ ТИФЛИСѢ
ფასველელთათვის
ღრუბლები, სარკელები, ლიუფის ხელთათმანები, ჩუსტები, მცურავი საპირი, საშინაო პატარა აფთიაქები, სავარცხლები, შროტები და სხვა სატულეო საგნები.
ფოტოგრაფი, აპარატები და მათი მოწყობილება.
საშუალება ბუნებისა და სხვა მწერების წინააღმდეგ.
საშუალება „მოსკიტო-ლი“ კოლონის წინააღმდეგ.
ყოველგვარი საპირი, ლილა, სახამებელი საცელების გასაჩუქება.
ფესხაქლის გასაწმენდი ლაქები, ვაქსა და საცხელო დამსხვრელობის წებო-მაკონიფიკაციო სინდტიკონი და სეკონი.

ახალი კლუბი
საზაფხულო სადგომი
ორშაბათს, 24 ივნისი, 1913 წ.
გამომდგომი
ს ა ჯ ო ჯ ა ხ ო ს ა ლ ა მ ო
სინმატოგრაფიული სურათები
მუსიკალურ პიესებს დაუკრავს ორკესტრი.
დასაწყისი ხალამოს 8½ საათზე.

ვანო მაჩაბელი ახალგაზრდობაში.

მაგრამ, ჩვენდა საუბედროოდ, ჩვენ თვითონ არაფერს ვაკეთებთ, რომ გავაცნოთ უცხო ხალხს ჩვენი ერის წარსული და აწუყო.

აი ახლაც, როდესაც 3.000 მეტი უცხო სტუმარი გვეწვია, განა ვისარგებლეთ შემთხვევით, რომ გვეჩვენებინა მათთვის რამე თვალსაჩინო, ჩვენი კულტურის მაჩვენებელი.

კიდევ კარგია, „ქართულ კულტურის მოყვარულთა საზოგადოებას“ მოუვიდა აზრი გაეგებრა თუშუა მკრთალი, მაგრამ მინც მტკიცე პატარა დღესასწაული, თორემ ისე წავიდოდნენ აქედან კრების

წევრები, რომ ვერც კი წარმოიდგენდნენ საქართველოში იყვნენ თუ არა.

სად მიიძღა წერა-კითხვის საზოგადოება, რომელმაც არც კი დანახა საჭიროდ მეცნიერთა კრებას მიმსაღებოდა?

რად დაივიწყა ჩვეულებრივი თავის სტუმართ-მოყვარეობა თავად-ზნაურობა?

რატომ არ გაახსენდა „ახალი კლუბი“ თავის მოვლეობა საკულტურო დღესასწაული ან თვით მოეწყო ან სხვის წამხმარებოდა? რად დაუთმეს ასარულებლად სხვა სრულიად უცხო თავის

ს ო ლ ო ს ა ს ო
ვაჭრობა სააფთიაქო, პარფიუმერიულ, კოსმეტიკურ, საგალანტერიო, კაუჩუკის და სხვა საგნებითა.
სოლოლაკის ქუჩა,
1-ელ საურთიერთო კრედიტის საზოგადოების ახალი სახლი.

ქალებისათვის
საზაფხულო კაბები
უკანასკნელი ახალ-ახალი
საპაჭრო
მ. ალუვანგები.
ტელეფონი 477.

საქმე დამატებულმა და ეთნოგრაფიულმა საზოგადოებამ?

ჩვენ დიდის აღფრთოვანებით ვუბარათ თანადგომის რუსეთიდან, თუ საზღვარ-გარეთიდან მოსულ ცალკე პირებს და როდესაც მრავლად მოდის ჩვენს ქვეყანაში დეოკრატული პროგრესული ელემენტი, ჩვენ თითქმის განგებ ყურს ვყრუვებთ.

ეს ისეთი მიუტევებელი დანაშაულია, რომ აღუდგმელია არ შეიძლება მასზე ლაპარაკი.

სამაგიეროდ, ერთად რომ შევკრიბო-ყავით, გვეთაობირა, საერთო გეგმა შეგვემუშავებინა დახვედრისა და ზემოხსნა, უმეტესად ღირსსახურს გავუწვედით ჩვენს ეროვნულ საქმეს.

თუ ამის წარმოდგენის უნარიც დაგვკარგვია, სინამდვილე უკუდამართობს ძლიერ გაუდგამს ფეხს ჩვენს ცხოვრებაში.

ამას გვალაპარაკებს ის დიდი სურათი, რომელიც გადაგვეშალა თვალწინ ქართულ თეატრში გამართულ დღესასწაულზე, როდესაც რუსეთიდან ჩამოსულემა პირდაპირ მანიფესტაცია გაუშარეს ქართველობას.

ვინც ეს სურათი იხილა, მას არასოდეს არ დაივიწყდება განცდილი საზეიმო წამი.

ჩვენ სულ ჩვენს გამოცდილებაზე ვლაპარაკობთ, მაგრამ ზოგჯერ სინამდვილე სხვას გვეუბნება:

ამ დიდი კრების დროსაც ჩვენმა სასაყვედურო ქვეყნმა ბევრს გულ-შემატკივარს გული მოუღწია.

დიდი! ამ ჩვენი საერთო მცონარეობის გამო მოდი და სასოწარკვეთილებას ნუ მიუცემი!

ი. მაჩაბლის დაკარგვის წლის თავის გამო.

26 ივნისს შესრულდება 15 წელიწადი ძველი „დროების“ რედაქტორის ვანო მაჩაბლის უცნაურ დაკარგვის შემდეგ.

მას შემდეგ, ვერც საზოგადოებამ და ვერც პირისუფლებამ ვერ მოახერხეს ვერც უცნაურ ამბის გამოკვლევა, ცოცხალია იგი თუ მკვდარი და ვერც ჩვეულებრივად გადუხადეს საჯარო გახსენების წესი.

წელიწადი მხოლოდ მწერლის მყოფლობა განიზრახა შექმნის პისი თარგმანის და მისი ცხოვრების აღწერის გამოცემა.

აგრეთვე მანვე მიმართა ყველას მი-აწოდონ მას, ვისაც რამე საგულისხმო ამბავი და მასალა მოეპოვება მისი ქმრის შესახებ.

როგორც შევიტყუო, საქმეა და თანაც საყურადღებო მასალა უკვე მიუღია ქ-ნ ან. მაჩაბლისას.

წელსაც მსურდა ერთ წრეს სალიტერატურო დღეა გაემართა ივ. მაჩაბლის სხოგის ალანისშეადგ, მაგრამ სხვა და-სხვა მიზეზების გამო ეს ვერ მოხერხდა.

სასურველია ამ წრეს-ეს განზრახვა ამ შემოდგომაზე მაინც მოიყვანოს სისრულეში, რადგანაც ბევრი დაუთმენა არ ევარება.

ჩვენ დარწმუნებული ვართ ბევრი შეე-რალი და მოღვაწე აღმოჩნდება ამ დი-ლაში მოწაწილეობის მიღების მსურველი.

ჩვენ გადმოგვცეს აგრეთვე, რომ ცნო-ბილ პუბლიცისტს ნოე უორდანიას გან-ზრახვა აქვს ვრცელი ბიოგრაფია დასე-როს ვანო მაჩაბლისა. ეს ამბავიც შეტად საგულისხმოა.

ერთის სიტყვით, მუდამ მოსაგონარ მოღვაწის წინაშე ჩვენ ჯერ კიდევ ვლი-არ მოგვიხილა.

ამიტომ უეჭველად წელსვე უნდა გვე-მართოს შემონახვების სალიტერატუ-რო დღეა ფართო მნიშვნისის პროგრამა-მით.

საუბედროოდ რაღაც უცნაური მო-რიდება აბრკოლებს ამ საქმეს ერიდებათ შეგონ მამინდელ საბანკო ბრძოლის. მაგრამ ეს ხომ დიდი დანაშაულია ახალ-თაობის წინაშე.

ყველამ უწყის, რომ ეს ბრძოლა იყო და საზოგადო მნიშვნელობა ჰქონდა.

მაშასადამე ამას მიუღმაგელი გამო-რკვევა სჭირა, დავა ყველამ, ვინც რამე იცის ამის შესახებ, მოუხმდებო-ლად თავის აზრი გამოთქვას საჯა-როდ უუნაღ-გაზეთებში.

ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ ჩვენს მწერლებში აღმოჩნდებიან ისეთი პირები, რომელნიც მიუდგომილად და ღირსეუ-ლად შესაბულებენ ამ ყოვლიან საყურა-დღეობა საქმეს.

დიდი! ჩვენ ჩვენი ვალი უნდა მოვი-ხადოთ.

(მუბონებანი).

* ნიკო ამ დროს რკინის გზის ეკიმოს იყო და მალე კანინეთის კარგის ვალორ და გზის მართვას იფანე მანაშელი, ამათვლ-ჩამა-თვალ-იერა, ჩემს მასთან მივიდა სალმას-რაოკლ და მე კი თვალს არ ვაშორებდი.. მალე მძამ ვამაცნო, მაჩაბელი მომიხა-

*) დავით კეზელი მკვლევარმა თანამშრომლობდა „დროებაში“, ფელეტონებსა სწერდა საბავშვო „კისრული“.

ტილემის ბელში ვარდებოა.“ შემოქმედ
ყაროსათვის ჩამომართო ხელი და შევი
და თვის ხეობებში. მეც გამოვეშვი
ლობა ჩემს ძმას და წვედი სოფელ
სულ მუდამ ვაჟს, ახლოც კი, ივანე მა
ჩანის მოგზავნაში ვარ, სულ თავს
წინ მიღდა მისი მადლიანი სახე, თ
ჩაიო მკვერ-მეტყველური სიტყვა აჟამ
დისინ ყურს ფენინება; მისი ზოდლი

მეორე კულტურის მიყვარულ ს
ზოგადობებსა საქმოდ მართივე პრეკ
წოდებულის ხსენებად კარის უცხო
ფხის ტყისაშია. პროფ. კაბლუკოვ
მადლობა გაუხუდა გამგებებს და სთქ
რომ ამ პრაქტიკებს ის მართკ თვე
თავზე კი არ იღებს, არამედ მთელს
წინისმეტყველი და ექიმთა კრების პ
რეისცემად მიიჩნია და ამიტომ უმჯო
სი ექნება ეს საჩუქარი გარდაეცე მო
კულის უნივერსიტეტის წინადაცხადს.

მაშინ საზოგადოება თვითონ მოს-
ხოვდა ანგარიშს საღამოს გამმართელ
ურბო კეცვის გამო.
ახლა კი უცხო სტუმრები წავიდ-წა-
ვიდნენ გულნაწყენნი, რომ მათ უპატი-
ცემულოდ და უუპრობლემოდ მოგა-
ქართველი საზოგადოების ერთი ნაწილ-
დამსწრეთაგან.

„თემის“ წინანდელი № 128. ბ. დვითი საქმეთა კომიტეტის განკარგულებით დაიჭირეს გაზ. „ლუჩინად“ გადმოღებულ წერილისათვის. ორბათოს ნაშუადღევს პოლიციამ გაზეთის დამტარებლებს ჩამოართვეს გაუყიველ დარჩენილი ნომრები. გრ. დიამიძე მიცემულია სამართალში.

კარგახანია, ჟურნალ-გაზეთებში ი
ტყდება ამბავი, ვითომ სახელმწიფო სა

განა არ ვიცი, როს მიიღებ ამ ჩემსა წერილს,
ცერა ხანს, შუი, სული სველი შეგეუთება, გასაგებ
იღებ ამ ქალღლის ღრმად ატყვა წვეთნი ცრემლისა,
ბრძენებელ ღუფო ძლიერნი ამ მღალამებენი.
სიცილი, მაგრამ ვერ დაფარავ მუხარავ გარბომა.
მსურდა წერილით კიდევ ურთხელ მივღებ სალომი,
მაგრამ ვიი რომ გაღვიშაღვ დაქრული გული
და ჩემსა სალოამს თან გამოჰყვა ჩემი გრდობა
და უნიმლო სიყვარულის კენსით ძახილი.
ო, ყურადღებას ნუ მიჰქცევ ამ მწარე ცრემლებს,
მე ძალა შემწეებს კვლავ ვიბნეჯო და იხე მოგკვედ.
მოგკვედ და თანვე ჩაივრნაო ის საიდუმლო,
რაიცი ჯერ კიდევ ოსს გვაგრთებს ოცნებით მაინც.
ო, არ იფიქრო საყვედურის თქმა მსურდეს ამით,
შენ არ მივიღდეს ჩემს წინაშე დანაშაული,
უზღედურ ცრულზე თვით ვიყოფილარ დაბადებული!
ო, ყურადღებას ნუ მიჰქცევ ამ მწარე ცრემლებს,
შენ ხანდა მათობდელ და ჩემს ბეზზე ნურას ინადლებ,
თუ კი ვაგიფო, შენს თავსა გეძიებო სვე ბედნიერად,
არაჩუმებ, გული, სვედა ჩემი შემსახურებელი.

შენი სურათი დამბრა მხოლოდ
და ხატის ნაკეთად ყდადგენენ ს
ბაღში მოკრეფილ ყვავილებშით
შუალამისს მუხლს მიველურეს ს
და ვით ღვთაებას, ლოცვას ესწ
შენი სურათი დამბრა მხოლოდ
ო, მოგანება წარსულისა, ტბი
მეგობრ აწ ქარა—არ მსურს სი
და თუ წამოცდა, ო, შემიდნე
რომ ვით დროს ტუტფას წრფე
განა თუ არა? შენ ხომ ამას უ
დგით, შენ შიკა; მოაწონაბა ძი

! მას რაღას ეძინებ?
 ეო, ჩემს არსებობას?
 აშად სისხლით
 ლს მისაბარებლად.—
 აცხლე—თუ ვერ ვიმეტებ,
 ჩემსა ტანჯვის,
 იმეო დუმილით,
 ეს შენი აშავი
 ბ მანდ ბედნიერად,
 მესტუბუქდება.

აჲ მანდ ჰხარობდეს და ჩემს ბედს
და თუ გავიგებ, შენს თავსა ჰგავს
გარუშულებს, გულო, სვედა ჩემი

მაგარ ვაი თუ მანდ ვეცდები
რომელს ვიე გულთი მოგატყუებ
მაგარმა ვაი თუ შენს მიუღწერებ
და ჩემს სასუკცელს სიამენი აღ
მაგარმა ვაი თუ ვერ მიუხვდნენ
და თვით სიცოცხლეს გაატარებ
ო, მაშინ, მზეო! ფრთა შეისხ
კვლავ მანახე ერთგულს და უს
ო, მაშინ, მზეო! დაიპირუნდეს
და ჩას არ შევიძლებ, ოღონდ

ქართული ენა მარტოა რას ვამბობ? განა შე
 როგორი ჟღერს შენთვის? გული
 შენი ჟღერს ღმერთსა სულის
 და ვისაც ემთხვევა გაუსწორებ
 რომ არ გააბან ნახ პალატი შე
 და არ გახალო სიყვარულის
 გერე ყველაფერი შეგულისხ
 რომ იმ ბუნებას თვითონვე
 და როგორც ასეთს განა შენ
 და არ გაგიყენს ფინანსად ქ
 მხოლოდ მე ვართ სულ დაერ
 და ვეღარც ვნახო სულდა მოდ
 უნდა ტანჯავი მარტო ერთ
 უნდა მომარწყოს ნიადაგი ზღ
 მაღალ ამ ცრემლსა ყუარადე
 მე ძალა შემიწევს კლავი ვი
 შენ მანდ ჰპარობდე და ჩემს
 და თუ გაგიყენე შენს თავსა ჰ
 გარყენებ, გულით, სხედან ჩ
 და ისე ვიტყვი: საშუალოდ
 ჩემო მიჯნურო, გეღარ გნახავ
 დეიანავი.

[illegible]

„თემის“ კონგორისაგან.

თიბათვის ჰირველ რიცხვებში „თემის“ წლიურ ხელის მომწერლებს დაურიგდებათ პირველი პრემია—ს. აბაშელის ლექსთა კრებული „მზის სიცილი“ ავტორის სურათით, ბიოგრაფიით და ბ. ივანე მომარტლის კრიტიკული წერილით.

ნათი აურევია „თემის“ ნათქვამი და ქუთაისის გაზეთის „სიბრძნის“ ხმისა. დავამშვიდებთ მას.

იმის გარდა, რაც ზემოდ მოვიყვანეთ, არაფერი უთქვამს „თემს“ სხვანაირად გამოცემის შესახებ. მეთაურის დანარჩენი ნაწილი მარტო ჟურნალ „ქალღმერთს“ შეეხება.

რომ „თემის“ დასკვნა ქიზიყის ორგანოს ნათქვამის შესახებ სრულიად სწორე იყო, ეს სწავს ბ. ძვერელის წერილიდან, რომელიც დაბეჭდილია გაზ. „ხმა კახეთისაში“ 2 მაისს № 49 და რომელიც სათაურად აქვს „თემის განსაზღვრა“.

გაზეთი ჰგონებს ქართველ ერს მიწა-აღმოსავლეთი კერპება და შემდეგ განაგრძობს:

„როგორც გაზეთებმა გადმოგვცეს, ნამეტანის საბჭოს განუხილავს ხიზანთა საკითხი და გადუქმდნენ: მიეცეს ხიზნებს მთლიან ის საზღვარი მიწები, რომელნიც დღემდე დამატებული მთელი უქირაო.“

ამ დემოკრატიული კანონის მოსაზრებით თითქმის ნათქვამი ქართული გადაღის შედეგად იქნება პირადად უცხო ხალხის ხელში.“

ამ უკანასკნელ სიტყვებს „ხმა კახეთისაში“ რედაქცია შემდეგ შენიშნავს უკეთეს: „ხიზნების უმრავლესობას სხვებზე უფრო მეტი მიწა უნდა მიეცეს.“

ეს ამონაწერი ნათქვამი საქმის არ არის, რომ სიღნაღის გაზეთიც ჩასთვალს მეთვალყურის ხიზნების შესახებ შეგვიძლებული კანონ-პროექტის მოწინააღმდეგეა რიცხვში.

არა დასაშვანად ხოლომე აღიზნოს უფრო აღიღებოდნენ, რომელიც აგრეთვე წამოასრულდნენ არა-საკადრის და შეუძლებელი სიტყვები, წინააღმდეგ, კეზიყის ტიპის გამოუყვევლოდ.

მეტი დარბაზისა, ბ.ბ. ქიზიყელის ეჭრანისტებო, თუ გსურთ რომ თქვენს ორგანოს სერიოზული ანგარიში გაუწიონ.

მოკლეთ.

პოეტ კონსტ.

ბაღმონტის დეპუტა.

15 მაისს „თემის“ რედაქციას მოსკოვიდან მოუვიდა შემდეგი წინადადება დეპუტატის ცნობილი პოეტის კონსტ. ბაღმონტისაგან:

„თბილისი. ქართულ გაზეთს „თემს“. მზინი სალამი ზეგარდმო მადლით ცხებულ რუსთაველის სამშობლოს, პოეტურ საქართველოს, სიყრმიდანვე სავარდისო. ბაღმონტის.“

(Солнечный привет родины вдохновенного Руставели, поэтической Грузии, от юности любимой).
ეს დეპუტატი პასუხი იმ დეპუტატისა, რომელიც გაგზავნა სხვანაირად პოეტის იმის სამშობლოში დაბრუნების შემდეგ:

„მოსკოვი. რუსეთი სლოვოს. კონსტანტინე ბაღმონტის. მიველოცავთ სამშობლოში დაბრუნების ზეგარდმო მადლით ცხებულს მზის მგოსანს. ჩვენ გვინ“.

შოთა რუსთაველის ძეგლის აგების საქმე.

ნება მოვეცით, ჩვენ სოფ. ზოდის (შორაპის მარჯვ) ახალგაზღვრებმა, სკესის განუჩეგებლად, სიხარულით მივეცით გენიოს შოთას ძეგლის აგებას საქართველოს დედა-ქალაქში. ჩვენც შევეურთებთ შეძლებისა და გვარად ჩვენს წყალობის საერთო თანხას ამ დიდ საქმისათვის.

ზოდელ ახალგაზღვრების მიხედვით ბაღმონტის ვ. ციუშა.

მე და ჩემი აზნაურები დიდის სიხარულით ვეგებებით შოთას ძეგლის აგების საქმეს, იმ შოთას, რომელიც მთელს მსოფლიოს დაანახა, რომ ქართული

ბლავს იმედი, რომ ვიხილოთ მას საქართველოს მასა და ბარში, იმ საქართველოს, რომელმაც აღაფრთოვანა მზინი რუსთაველი, მოსხივ-ცისკარე პუშკინი და ელგონის ლერმონტოვი. ჩვენ გვხილავს აგრეთვე ფიქრის, რომ ის, ვინც განიცადა ყველა ხალხები და საუკუნოები, ის მარტოდ-მარტო განიცდიდა „ვეფხისტყაოსნის“ ლეგენდარული შემქმნელს. (Приветствуем возвращение на родину вдохновенного поэта Солнца. Нас увлекает надежда видеть его в долине и в горах Грузии, вдохновившей солнечного Руставели, свѣтлозарного Пушкина и молниеносного Лермонтова. Нас увлекает и мысль, что переживший все народы и века, единственный постигший и божественного творца Барсовой Кожии). ამ დეპუტატის ხელი მოწერეს: ქართულ გაზეთის „თემის“ რედაქცია, გრიგოლ დი-სამიძე, ალექსანდრე ყანჭელაძე, თამარ ყანჭელაძე, გრიგოლ რომაძე, კონსტანტინე დიდაშვილი და ს. აბაშელი.

უადგილო არ იქნება ჩვენს მკითხველებს გაეხსენათ, რომ შარშან ჩვენი გამოცემის 13 აგვისტოს ნომერში (№ 84) მოყვანილი გვექნა გაზ. „რუსეთი სლოვოს“ კ. ბაღმონტის მიერ დაბეჭდილი ფელეტონიდან ის ადგილი, რომელშიც მოგვითხრობს, როგორ შეხვედ ჩვენი ერის მგოსანს ბ. ბაღმონტის ურარდროს. და როგორ გამოვბასა მას. აი კ. ბაღმონტის ნათქვამი: „მისტერ ურარდროსი დას კარგად იცნობს საქართველოს მცხოვრებნი. მან მოგვითხრობს სთარგმან ინგლისურად რუსთაველის გენიოსური პოემა „ვეფხისტყაოსნისა“. ჩვენ იმავე ნომერში გამოვეთქმეთ ნატურა, რომ ურიგო არ იქნება კ. ბაღმონტის სთარგმანის შოთას ქმნილება. ასეა ჩვენ ზნადა გვაქვს მიგმართოთ მას ამ თხოვნით. ჩვენ გვაქვს უკვე საბუთი ვიფიქროთ, რომ ამ თხოვნას უფლებად შეასრულებს ნიჭიერი პოეტი.“

ეს ზემოხსენებული სტრიქონები უკვე აწუხობს გვექნა, როდესაც მოგვივიდა მოსკოვიდან გაზ. „რუსეთი სლოვოს“ 15 მაისის ნომერი, რომელშიც დაბეჭდილია ჩვენი დეპუტა და აღნიშნულია შემდეგი: „კ. ბ. ბაღმონტი ძალიან გაახარა ამ სალამმა. ჩვენს თანამშრომელთა ბაისის დროს პოეტი ატყავს უზარებდა მას თავის მოგონებას კავკასიის შესახებ, რომელიც არ უნახავს 1889 წლის შემდეგ. პოეტი აგრეთვე აღტაცებით იხსენებდა რუსთაველის „ვეფხისტყაოსნის“, რომელსაც გასწავლია ინგლისურად მისი ურარდროსი თარგმანის საშუალებით, ბაღმონტმა უპასუხა ქართველ მგებრებს გრძნობით სავსე დეპუტატით.“

რედ.

ტფ. ქართველ მუშათა მომდერალ-მგალობელთა გუნდი, დაარსებული მიხეილ კავსაძის-მიერ.

ახალი ამბები.

23 მაისს მოხდებოდა თბილისის საადგილ-მამულა ბანკის რწმუნებულთა წლიური კრება. შარშანდელი წელიწადი განსაკუთრებული ყოფილა ბანკის ისტორიაში, წმინდა მოგება დარჩენია 489. 742 მან. 81 კპ. ახალი სესხი გაუტია 5. 373. 300 მანეთისა; ხოლო ძველი სესხი გაუბათილებით 2.439. 086 მანეთისა. ქალაქში ყველაზე მეტი სესხი გაუტია ბანკი თბილისში-231, მერე ბაქოში-92, შემდეგ-განჯაში-74 ქუთაისში-27, სოხუმიში-27, ფოთში-25, ერევანში 21, გუმბრში (ალექსანდრეპოლში)-20, გუდაუთში-20 გორში-18 და სხვ.; სოფლად-გორის მუხრანში-33; ღუშეთისაში-18, თბილისისაში-13 და სხვ.

ჩვენს მკითხველებს მოეხსენებათ, რომ თბილისის საადგილ მამულა ბანკი იწინებს საკუთარ წინაშე. როგორც გაგვობის მოხსენებიდან სწავს შენობის გვერდის შენობისაგან, რომელიც აქვს საკრებო კონკურსი. წარმოდგენილი იყო 6 პროექტი. ყოველი, რომელიც შესდგებოდა, კაზმულ ხელოვნების წახალისების საზოგადოების წარმომადგენლებისა და ბანკის მეთაურებისაგან, პრემიის ღირსად სწრაფად ერიოთ გვგმა, რომლის ავტორი კონკურსის გამგის „შემდეგ, აღმოჩნდნენ სივრცის მოძღვარი ა. ნ. კალგინი და მხატვარი გრიგესკი. ორი სხვა პროექტი, რომელიც ეკუთვნოდა სურათ მოძღვრებს, ა. ბოლომონტის და ს. კლდისაშვილის, ყოველი ურჩია ბანკს შეეძინა საკუთრებად, როგორც იდნის მხრით სინტერესი. ბანკის ორგანოებმა ამიტომ გადაწყვიტეს „შემდგომად მიეწვიათ როგორც ბ. კალგინი, ისე ბ. ბოლომონტი. ამათ უნდა გადაეკეთათ მოწინააღმდეგე პროექტი ყოველისა და ბანკის მეთაურთა შენიშვნების თანახმად. შემდგომ კომისიის გარდაუქცია უკვე მოიჯარადრებისათვის საქმეები. სასურველი ქართველი მკოდნე ხელოვნები არ დაიფიქრონ და საქმე გაუჩინონ.“

ამაზენ მომავალ წლის შემოდგომაზე უკვე მზად იქნება შენობა.

თბილისის საადგილ მამულა ბანკის დირექტორის ადგილზე ასახელებდნენ დი. ფაღვანიშვილის გარდა აგრეთვე ჩვენს მწერალს ბ. კონსტანტინე მაყაშელს, რომელიც ახლა იმავე ბანკის დამფუძნებელია. დამფუძნებლის კანდიდატებათ ასახელებდნენ სე. ყიფიანს და ბ. ნათიშვილს. ამ უკანასკნელ დღეებში დამფუძნებლის კანდიდატად დასახელებს ბელეტრისტი ბ. ანდრია დეკაზოშვილი, რომელიც ამ ეამად ბათუმის საურთიერო საზოგადოების დირექტორია. ამაზენ, ამ უკანასკნელს უფრო მეტი წინსი აქვს, ვიდრე დანარჩენებს.

პოლიტეხნიკუმის შენობის ადგილის ასარჩევად შესდგა უკვე ცალკე უწყება-მშობრისი კომისია, რომლის თავმჯდომარედ დანიშნულია ბ. გაკელი. ეს კომისია დაიწყებს მუშაობას ივნისის პირველ რიცხვებში.

თბილისში მცხოვრები განათლებული ქართველი ქალები, როგორც მოსალოდნელია ჩვენს საზოგადო ცხოვრებაში, ორ დასად გაიყვნენ. ერთი ცალკე საზოგადოებას აარსებს, მეორე კავსიოდ ქალთა საზოგადოებას ემხრობა და ცალკე სექციას აარსებს ამ საზოგადოებაში.

გაღობაშივე. სასურველია როგორმე შეთანხმდნ და ძალები არ გაჰყონ.

ბალკანეთის ომი დასრულდა.

საზოგადოებრივი ხელი მოაწერეს ოს-მალეთმა და ბალკანეთის სახელმწიფოებმა.

2 თიბათვეს სადგ. გომში შესდგება გორის მხარის შემამულეთა სამეურნეო აზნაურების ანუ „გორის სინდიკატის“ წლიური კრება, რომელიც დაიწყება დილის 12 საათზე. კრებამ უნდა განიხილოს 1912 წლის მოქმედების ანგარიში, 1913 წლისათვის ხარჯთ-ღირსეზა, ახალი სესხის აღების; ქიზაშულის სახელმწიფო და სხვა ბანკებში დაგირავების და სარწმუნო იჯარების აღების შესახებ მოხსენებანი.

გამგვობა თიბოცს აგრეთვე კრებამ ნება დართოს მას იყილოს, ჰყილოს და ავირაოს მამულეთი.

შემდეგ მოხდება თანამდებობის პირთა არჩევნები.

ამხანაგობის ბალანსი უდრის 143.565 მან. 92 კპ. წმინდა მოგება ჰქონია 1. 413 მ. 32 კპ.

სამწესბაროდ, ანგარიში მარტო რუსულ ენაზე შედგენილი და არც არავითარი მოხსენება არა აქვს დართული.

ნათუ გამგეობამ და ზედამხედველობა კომიტეტმა არ იცინა, რომ უმჯელოდ სავადებულთა ქართულადაც იყოს შედგენილი ანგარიში, როგორც ეს წინად იყო მიღებული?

სწორედ საკვირველი ამბავი დეგმართა ბ. ზაქ. ქიქინაშვი. თვითონ გამოგვგზავნა ცნობები თავის ახალ გამოცემის—„საქართველოს ისტორიის“—შესახებ, ახლა კი „ბათუმის გაზეთის“ 16 მაისის №33-ში აცხადებს, რომ „თემში“ დაბეჭდილი „ცნობები სინამდვილეს არ შეესაბამება“. უმადურობაც სწორედ ასეთი უნდა! ჩვენ კი გვევგონა სასაბურთაო გაუწყობი...“

უკანასკნელ სათავად-აზნაურთა კრებაზე არჩეული იურდიული და ფინანსური კომისიები გუშინდელი დღიდანვე შეუდგნ მუშაობას.

გუბერნიის წინამძღოლი კონსტ. აბახი გაემგზავრა მოსკოვს.

სახალხო ლექსები.

ჩაწერილი ს. ერაწმინდაში (ქართულში) ბ. ია კარგარეთლის მიერ.

მარგალიტა ვიღვლებდი, გადმოვიდა გუბე წყალი, ნუ დამწვი, ნუ დამაბოლები, შემბირალე მე საწყალი. კალთაშია მოგვცემი. შენის ხელით მასხი წყალი, ამას მიწის იტყვის ვინმე, რისთვის კვდება ეს საწყალი.

ქსილის მთიდან დაბეჭდე ქართლისა არე-მარცხა, გილამ-მხარის ქალი მზეს ჰგავს, გამოდის—ბადრისა მთაგვრეს. მიღებ-მოღებების შინ, გარეთ, შეუსა ჰქრავს შორისა არესა მზახელთა მასი სიტურედ ვერა-რას შეადარეს.

საგულისხმოდ.

ხალხში ბლომად არის გავრცელებული აკაცის ლექსები, სხვა და სხვა ეპიტაფიები, რომელსაც ხშირად აწერდნენ ქირისუფლები სხვა და სხვა სააღმარადო ლექსები, სახუმარო და სამღერალი, ბევრს მათგანს კიდევაც ამღერებენ ჩონგურზე, განსაკუთრებით სამეგრელოში, დასავლეთ საქართველოში.—არადავანც ეს ლექსები, როგორც შემთხვევითი, აღა-რეს კი ასობს ავტორს და შვიც არა აქვს, ჩვენ მოვიწოდებთ მათი შეკრება და გთხოვთ ყველას, ვისაც კი ჰქონდეს რაიმე ამ გვარი მისი ნაწერი და ან აბსოლუტად ვერცხვად რედაქციაში. სამწუშოდ ვებეჭდეთ ერთ მათგანს, ბ. დიმიტრი გიგინიშვილისაგან მოწოდებული.

რედ.

ერთხელ ახალ-წელიწადს ქუთაისის ერთ-ერთ სასტუმროში შეყრილიყვნენ თავი, მამია გურიელი, თავ. გიორგი შარაგაშვილი, თავ. კონსტანტინე ერისთავი და აზ. ბეგან ბერიძე. ზემოხსენებულმა პირებმა მოწყვეს დროს მისწერეს შემდეგი წერილი სტუმარ-მომწვევრებოთ განთქმულს თავი. აღნიშნულ (სანდრო) წერეთელს. მამია გურიელმა:

ჩვეულებრივ წენას ღვინო გიცნა რამე გვთამაშო, იქ მღეროდნენ ყმაწვილები ტურფა მკა და თან მაშო.

აბუჩები არ გვიწოდო არ გვიბრძანო წმინდა აშო.

გიორგი შარაგაშვილი:

ამის მოთხოვნით ჩვენა ვართ მთავარი ჩაქე-აქარისა, თან შარაგაშვილ აფხაზი მოყვარე თქვენის მხარისა, წერწერი ერის თავისა და ცემში მტერთა შარვისა, ჩვენთან ჩაუქი ბერიძე ძველთა აზნაურთა გვარისა.

ამ მოწოდებაზე შემდეგი პასუხი უფო სანდრო წერეთელმა, რომლის დაწერა სთხოვა აკაცის:

თავადსა და მთავრის შეილებს ერთად გვგზავს დღეს მონგან, რაღა გვრება ძველ დროსაგან თუ არ ტყილი მოგონება—უხვი გული, პურ-მარილი ღვინო თავის მოწონება და თქვენ გვარის მეგობრების ჩვენსა სტუმრად მოზრანება; მაგრამ ვაჰ თუ ძველებურად გულმა გილარ მოგვიხსნოს, რაღაგანც დღეს ვერ შეგვხვდებით იმ ძველებურს თამარს, ნინოს. იმათ ნაცლად გარუსებულს ვნახათ ქალებს სასაცილოს, მაგრამ რაც ვქნათ დავსჯუდებით, რომ გადგვრავთ ცოტა ღვინოს.

დ. მ. გიგინიშვილი.

ჩემი აღსარება.

მას აქედ, რაც კაცობრიობამ ფეხი აიღო და შეიგნო თავი; ვით მფარველი ანგელოზი, მას სიმღერა—მუსიკობაც თან სდევს განუყრელად. მას აქედ, რაც კაცობრიობამ გარჯა-მუშაობა წესად დასდო და მიწის ოფლით მორწყვა ჩვეულებად გარდაქცა, სიმღერა-მუსიკობაც თან ეხება მას.

სიმღერა-მუსიკობის დანიშნულება კი ის არის, რომ უმწვერვალეს გასაქირ წამებში აღიზინოს ცხოვრებაში ბრძოლა გაუადვილოს და ივით საგვო სათნო ჩვენი არსებობის ბედნიერებად დაგვიხსნოს.

თანამედროვე კულტურულმა განვითარებამ სიმღერა-მუსიკობა აღიარა ერთ-ერთ უსაქიროეს ღერძად ხალხის წინსვლისა და შეგნებისა და რაღაგანც სიმღერა-მუსიკობა ქართველი ერის საზოგადოებრივ ცხოვრებაში ახლად იკიდებს ფეხს და პოულობს მოქალაქობრივ უფლებას, ამიტომ ჩვენის აზრით, ამ დარგს უნდა ჰქონდეს მიქცეული ყურადღება ყველა შეგნებული ქართველისა, ყურადღება ფიზიკური და სული, რომ ნაციონალურ ხელოვნების ზრდა და განვითარება სასურველ კალაპოტში იყოს ჩაყენებული.

განსაკუთრებულ თვისებებს ქართველი ერისა ხომ განსაკუთრებული ყურადღება უნდა ჰქონდეს მიქცეული; ყოველი ახალი ნაწარმოები ამ დარგში, სიმღერა იგი თუ ორატორია, უნდა იყოს არა მარტო ნიმუში მუსიკის ხელოვნებისა, არამედ ნაციონალურ ძირითად თვისებებით შემკული ქმნილება. ეს ნიშნობლივი თვისება უნდა ჰქონდეს ამ დარგის ყველა ნაწარმოებს უფლებად სულს, აცხოველყოფდებდეს და ამართლებდეს მის არსებობას დანიშნულების ქართველი ერის ცხოვრებაში.

სამწესბაროდ დღეს ქართველ საზოგადოებაში, თუ ქართულ ჟურნალ-გაზეთებში ეს ახალი დარგი სწორედ ამისთანა ყურადღებას არის მოკლებული; ყოველივე ნაბიჯის გადადგმა ამ დარგში ან უადრეს განცვიფრებას და აღტაცებას იწვევს ხალხში, ან და მეშუესკის მიწასთან გასწორებას. ერთიც და მეორეც ფრიად მანებებელია ჯერ თვით ხელოვნებისათვის, მერე საზოგადოებისათვის. საზოგადოება ვეღარ ახერხებს გარჩევას ნაწარმოების ღირსება ნაკლებევენებისას. რომ ქართულ პრესას უყვარს უბრალო რამის გაზვიადება ხელოვნებაში ახლა, მე გვგონებ, ბევრი შეაშინვდა, მე მუამს, რომ მას ეს კეთილი განზრახვით მოსდის, მაგრამ, როცა საგანი ცოდნის და მეცნიერების მასშტაბით უნდა იქნეს გაზომილი, იქ დიდი სიფრთხილე და სიმართლეა საჭირო. მთლიან მუდგომლობა ამკიდრებს ხალხში საგნის პატივსა და დაცვას.

დიდა! ქართულ სიმღერა-მუსიკობის საქმეში დიდი თვალყურაობა გვმართებს, რაღაგანც საქმე ჩვენში ჯერ ნორჩია, ახლად ფეხ-ადგმული.

რომ სიმღერა-მუსიკობა ქართველი ერის გარდაუვალი ნაწილია, გასაგებია იყოს—რომ სიმღერა-მუსიკობის ზრდა და მიმდინარეობა ნაციონალურ კალაპოტში იყოს ჩამდგარი, ამისათვის საჭიროა, რომ ქართული ზეგნებით სიტყვა სლადა და ფიზიკურად უყურებდეს ამ საგანს და ყოველთვის მეგობრულად აღნიშნავდეს ყოველ ნაკლს და განვითარების აუცილებელ საშუალებას და ზომას.

სიმღერა-მუსიკობა კაცობრიობას უზარმაზარ ხელთუქმნელ გუბათივით მოკვნივინება, რომლის წყალობით ყოველი ერი იღებს შეგვა-სიამოვნებას ზეცურ მანგათა შენებატკლებით. ერთ წმსაც არ უნდა გავიწყდებოდეს, რომ ამ ტკაში ყველა ერი თავის გრძნობათა ენაზედ იხსენს ზეცურ ლოცვას, რაღაგანც ყველა ერი ამ ხელოვნების საშუალებად თავის გრძნობათა კონას მიუძღვნის მადლობის ნიშნად.

პოლიტიკურ უფლებებში მოკლებული ერი საჭიროებს, რომ ნაციონალურ ძაფითა და ფერადებით მოქსოვიდნა ხელოვნება მათგანის ზეგნებით სული მისი მადლუნებულ მისწრაფებას. თავისუფალი ხელოვნება თავისუფალ სულის ზრავსა და აღმფრესს ჰელოვნობას დასაბამად. რაკი ერთხელ გარდა და შეიქმნა თვალი სახიფველად, და ყურთა სასმელად ამ იღვალს უნდა ემსახურებოდეს და ღაღადებდეს. ხელოვნების ნაწარმოები, რა დარგისაც უნდა იყოს იგი, ამას მოკლებული, მონობისა და უსიკეთულობის აღნიშნული იქნება და სხვა არაფერი. ახლად ფეხადგმული, ჯერ კიდევ ნორჩი ქართული სიმღერა—მუსიკობა ქართულ ბრესამ საჭირო საშუალებათა და ზომების ჩვენებით უნდა გამოიყვანოს ნამდვილ განვითარების გზაზე, რომ ამ ხელოვნებამ ქართველი ერის ცხოვრებაში თავისუფლებისადმი მისწრაფება საკეთილდღეო ნიდაგზე დაამკიდროს.

ქართველი ერის ზრდას და განვითარებას უნდა ემსახურებოდეს თავისუფალი სიმღერა-მუსიკობა. ქართველ ერს უნდა უძღოდეს წინ დავითისებური ზეცურ ქნარის ეღერა...
ი. კარგარეთელი.

მედიტორუმებიც და სტამბა ამხ. „ხორავანი“. მადგათვის კინდულო.